

David Bondia Garcia

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES REFERENT A LA L'ACTUACIÓ D'OFICI RELATIVA A LA COBERTA DE FIBROCIMENT DE LA FINCA UBICADA AL CARRER ROGER CANTONADA JUAN DE SADA

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

L'entorn del carrer Juan de Sada, en concret l'espai adjacent a la finca objecte d'aquest expedient, amb el carrer de Violant d'Hongria, ja va ser objecte d'estudi i recomanacions per part de la Sindicatura de Greuges de Barcelona l'any 2018. La queixa, instada pel veïnat, exposava l'estat d'abandonament i suposat risc a la salut pública d'una nau industrial abandonada amb la coberta de fibrociment deteriorada, trencada i ensorrada. El veïnat va informar de l'afectació d'aquell entorn per la modificació del Pla General Metropolità de Barcelona (MPGM), aprovat l'any 2010.

La resolució d'aquell expedient posava de manifest que el Districte de Sants-Montjuïc era coneixedor d'aquella situació des de feia anys. Després de diferents accions, l'any 2017, es va incoar un expedient de protecció de la legalitat urbanística, resultat d'una intervenció del cos de bombers que va finalitzar amb l'enderrocament de la nau.

En el marc del programa de visites als barris de la ciutat de Barcelona, el 7 de juliol de 2021, l'equip de la Sindicatura va realitzar una visita al barri de Sants-Badal, acompanyat de representants d'entitats veïnals, de la Comissió de Seguiment del Consell de Barri i veïnat de l'entorn. Aquests, entre altres qüestions, van exposar preocupació pel deteriorament i la presència d'amiant a la coberta de la finca situada entre els carrers Roger, Joan de Sada i Fises, de la qual van aportar imatges posteriorment.

Com a resultat de la visita, la Sindicatura va dirigir un informe a la Regidoria del Districte de Sants-Montjuïc on, entre altres consideracions, demanava l'actuació dels serveis municipals sobre la finca referida, sobretot tenint en compte la presència amiant a la finca.

D'altra banda, des de la Sindicatura, atès l'interès sobre la problemàtica de l'amiant a la ciutat de Barcelona, la preocupació dels veïns i les imatges facilitades de l'immoble, va decidir l'obertura d'una actuació d'ofici amb l'objectiu de disposar d'informació sobre el coneixement que els serveis municipals tenien de la situació de la finca, si la coberta es trobava identificada en el cens de cobertes de la ciutat amb presència de fibrociment i si s'havia realitzat cap actuació específica, de caràcter preventiu i/o disciplinari, en relació a la retirada del fibrociment.

Aquesta resolució s'emmarca dins el compromís de l'Ajuntament de Barcelona amb els **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)**, d'acord amb la Mesura de Govern sobre l'Estratègia d'Impuls de l'Agenda 2030. Concretament, es relaciona amb l'objectiu 3: **Garantir una vida sana i promoure el benestar per a totes les persones de totes les edats (fita 3.4. promoció de la salut)**.

David Bondia Garcia

Actuacions fetes

Per tal d'estudiar la temàtica exposada, es va sol·licitar, en data 16 de setembre de 2021, informació al Regidor del Districte de Sants-Montjuïc.

El 17 de gener de 2022 es va demanar de nou al Regidor del Districte de Sants-Montjuïc completar la informació que havia estat aportada, atès que no s'havia informat sobre les possibles intervencions específiques, de caràcter preventiu i/o disciplinari, efectuades a la finca.

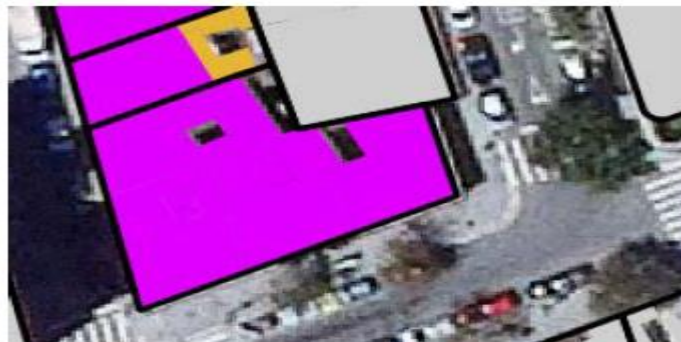
Per altra banda, representats de l'Associació Veïns de Badal-Brasil-La Bordeta (AV), el mes de novembre de 2021, es va adreçar a aquesta Sindicatura per exposar diversos temes del barri. Entre altres, van exposar preocupació pel planejament vigent, que es troba sense desenvolupar. Aquesta qüestió afecta directament l'estat de conservació de diversos espais, entre els quals es troben finques amb teulades de fibrociment com la que és objecte d'aquest informe.

Resposta dels òrgans afectats

1. El 9 de desembre de 2021, des de la Regidoria de Sants-Montjuïc es va donar resposta a l'informe emès des de la Sindicatura el mes de juliol de 2021, amb motiu de la visita efectuada al barri de Sants-Badal. En relació a la finca de referència, s'informava que la presència d'amiant es troba en solars privats i el propietari és el responsable de la seva conservació i manteniment i qui s'ha d'encarregar de la seva avaluació, substitució o retirada.
2. En data 20 de desembre de 2021, aquesta Sindicatura va rebre resposta del Districte de Sants-Montjuïc, sobre la informació sol·licitada amb motiu de la present actuació d'ofici.

2.1. L'informe emès des del Districte de Sants-Montjuïc exposa que la finca ubicada als carrers Juan de Sada amb Roger **està identificada en el cens de cobertes de la ciutat susceptible de contenir amiant**. La primera informació de què es disposa correspon als resultats de l'inventari de cobertes a partir de vol cartogràfic de finals de l'any 2019 de l'ICGC (Institut Cartogràfic de la Generalitat de Catalunya). Aquests resultats es validen mitjançant fotografia aèria actual, per assegurar-ne la fiabilitat i detectar errors (cobertes molt petites o semblants al gris de fibrociment o d'aquest material recobertes o pintades d'algun material aïllant o ombres).

Així, des del Departament d'Avaluació i Gestió Ambiental s'ha recollit i centralitzat la informació obtenint el següent diagnòstic sobre plànol:

- Coberta susceptible de contenir amiant
- Coberta a revisar

David Bondia Garcia

S'indica que **aquesta informació permet tenir un coneixement acurat abans d'intervenir en edificis existents, especialment per enderroc parcial o total, per evitar la dispersió de fibres d'amiant.** Així mateix també permet incorporar els següents elements d'anàlisi:

- a) Verificació de la titularitat de l'edificació (municipal, altres operadors públics, privada).
- b) Compatibilitat urbanística de la construcció.
- c) Estat de les cobertes.

També s'explica que el seguiment i l'avaluació contínua del risc és una línia bàsica d'actuació a la ciutat, així com la d'acompanyar demandes, ja siguin de comunitats o entitats.

2.2. La resposta del Districte s'acompanya d'un informe emès pel Departament d'Avaluació i Gestió Ambiental. Direcció d'Energia i Qualitat Ambiental (Medi Ambient i Serveis Urbans-Ecologia Urbana). El seu contingut, a banda de l'inventari de la finca, explicat en el punt anterior, fa referència a **la gestió de l'amiant a la ciutat.**

S'informa que **"l'Ajuntament de Barcelona s'ha marcat com a objectiu prioritari l'establiment d'unes línies d'actuació encaminades a la retirada dels materials amb amiant, presents encara a la ciutat** i la participació en l'establiment d'un marc administro-normatiu clar, ja que es denota una manifesta dificultat en la intervenció sobre un tema del qual no hi ha normativa".

Afegeix que s'ha elaborat un primer cens de cobertes amb possible contingut de fibrociment a la ciutat mitjançant vol cartogràfic. Això permet avançar a fer un seguiment i control de l'amiant existent i no degradat, i establir com s'ha de desamiantar, en els casos de major prioritat

L'inventari d'edificis amb possible presència d'amiant a les cobertes mostra que hi ha 240ha de cobertes susceptibles de tenir fibrociment a la ciutat. D'aquestes, un 76% corresponen a privats i un 24% a titulars públics (d'aquests, un 28% és de propietat municipal).

Com a prova pilot, s'està realitzant la diagnosi del que s'ha detectat en el cens a les instal·lacions de gestió municipal. Així doncs, durant el 2021 s'ha realitzat la visita *in situ* de reconeixement i s'ha realitzat la identificació i avaluació de materials amb possible contingut d'amiant d'una mostra d'edificis pactats i considerats prioritaris pels districtes.

Aquesta acció es va consolidant, de manera que el gruix principal del diagnòstic dels equipaments municipals (i la pertinent avaluació del risc) està avançant. L'Ajuntament executa una inspecció periòdica per comprovar-ne l'estat i, tan bon punt es detecta que aquest material pot suposar un risc (desgast, trencament, etc.), es procedeix a treballar un pla per tal de retirar-lo de la manera més segura possible.

D'altra banda, **es preveu facilitar la retirada del fibrociment a promotors, empreses i privats que ho sol·licitin, atenent la prioritat de la salut pública.**

David Bondia Garcia

En la vessant d'obligar al privat a actuar, s'aposta per detectar/diagnosticar amiant per requeriment municipal a partir de procediments administratius de disciplina urbanística. I sobretot, el consistori és **proactiu en la mesura que les competències municipals ho permeten**, en trobar una solució urbanística per poder actuar si l'actuació està fora d'ordenació o l'edifici és de volum disconforme. En aquest sentit, es realitza seguiment de la modificació de la *Llei d'acompanyament de pressupostos, que haurà de permetre* efectuar la retirada d'amiant, en aquells edificis en aquesta situació urbanística.

En cas d'afectació a entorns vulnerables, es preveu actuar subsidiàriament. Ara bé, davant la manca de cobertura legal a la obligació de retirada, l'establiment del marc normatiu per part de la Generalitat de Catalunya en resulta clau.

Paral·lelament, es fa difusió de les convocatòries d'ajuts per a la retirada, en origen, de residus de materials d'aïllament i de la construcció que continguin amiant.

3. El 31 de gener de 2022, la Sindicatura va rebre un altre informe del Districte de Sants-Montjuïc. Hi constava que el dia 20 de gener de 2022, el Departament de Llicències i Inspecció havia dut a terme una inspecció i havia pogut constatar el mal estat de la coberta de fibrociment del carrer Juan de Sada.

S'afegia que s'havia incoat expedient al propietari per manca de manteniment.

CONSIDERACIONS

Abans de res, la Sindicatura vol manifestar que, en un primer moment, no es va donar resposta al conjunt de les informacions que van ser sol·licitades. En concret, l'informe municipal no explicava quines estats havien estat les intervencions, de caràcter preventiu o disciplinari, efectuades des del Districte en relació a la finca i la problemàtica del fibrociment. Aquest fet va motivar que aquesta institució reclamés novament aquesta informació.

Volem posar de manifest que aquesta actuació no s'adiu amb el deure de col·laboració amb la Sindicatura ni amb els principis d'actuació d'una bona administració. En conseqüència, **es recorda a òrgan municipal afectat l'obligació d'aportar dades, expedients i, en general, tota la documentació necessària perquè aquesta institució pugui dur a terme les seves actuacions de supervisió, d'acord amb el que estableix la base III, apartat 3 del Reglament de funcionament de la Sindicatura de Greuges de Barcelona.**

El nou informe emès des del Districte, realitzat després d'una inspecció efectuada arran del nostre requeriment d'informació, constata el mal estat de la coberta de fibrociment, però indicava un número de finca erroni. Assenyalava que s'havia incoat expedient al propietari de la finca per manca de manteniment.

1. La problemàtica de l'amiant

La present actuació d'ofici, a partir de la anàlisi del cas concret, preveu incidir de nou sobre la problemàtica que, en relació a la salut, representa l'amiant. Per aquest motiu, la resolució planteja contextualitzar, en termes generals, les afectacions i normatives relatives al fibrociment, per després passar a l'estudi del cas concret.

David Bondia Garcia

Com ja ha exposat la Sindicatura anteriorment en relació amb la presència de fibrociment a la ciutat, aquesta problemàtica és una realitat que impacta totes les ciutats que han experimentat un elevat nivell de construcció, sobretot entre els anys seixanta i vuitanta.

L'amiant, o asbest, ha estat molt utilitzat en l'àmbit de la indústria i la construcció per les seves propietats aïllants, de durabilitat i de resistència als productes químics i a la calor, i pel seu baix cost. Aquestes propietats han fet que s'utilitzi freqüentment en la construcció d'edificacions, tant públiques com privades.

Ara bé, els problemes d'aquest material vinculats a la salut pública ja es van començar a posar de manifest l'any 1977, quan l'**Organització Mundial de la Salut (OMS)** declarava l'**amiant** com a **carcinogen de primer grau**.

El 2013, el **Parlament Europeu** va fer pública la **Resolució 2012/2065 (INI)**, de 14 de març, sobre els riscos per a la salut en els **llocs de treball** relacionats amb l'amiant i les perspectives d'eliminació de tot l'amiant existent. La resolució reconeix que, tot i la seva prohibició, és un element present en diferents espais (dipòsits, túnels, galeries, canalitzacions i edificis), tant públics com privats. Exposa que els materials amb amiant tenen un cicle de vida d'entre 30 i 50 anys i els efectes del material poden ser latents en el temps.

Entre altres mesures, la Unió Europea instava a elaborar models per supervisar la presència d'amiant en tot tipus d'edificacions i canonades, i **recomanava als estats membres crear registres públics sobre l'amiant** per disposar d'informació i avançar en un procés gradual d'eliminació, en el menor temps possible, desenvolupant programes d'acció, gestió i erradicació.

L'any 2015, el **Comitè Econòmic i Social Europeu** va publicar un **Dictamen sobre erradicar l'amiant a la UE (2015/C 251/03)**. Considerava **objectiu prioritari de la Unió Europea la completa eliminació de l'amiant utilitzat i dels productes que en continguin l'any 2032**. El document també incideix en l'elaboració de plans, l'eliminació segura i la gestió dels residus, així com en l'afectació de l'amiant que, més enllà d'aquells que tenen una afectació laboral directa, també s'estén als seus entorns familiars i a altres col·lectius per raó de la seva exposició.

El 20 d'octubre de 2021, es fa pública una **Resolució del Parlament Europeu (2019/2182 INL)** que, a partir del principi de salut, insta la Comissió Europea a presentar una estratègia per a la retirada segura de tot l'amiant a la Unió Europea d'acord amb els objectius de salut i seguretat, el Pacte verd de renovació, el programa Next Generation i el Pla europeu de lluita contra el càncer entre altres. La decisió també se sustenta en els Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides (ODS. Objectiu núm. 3, relatiu a garantir una vida sana i promoure el benestar entre totes les edats). L'estratègia es considera difícil i urgent, amb conseqüències financeres i administratives, que fan necessaris períodes de transició adequats i suport reglamentari i financer suficient.

A **Espanya**, no és fins el juny de 2002 que es **prohibeix el comerç i l'ús de fibres d'amiant** i dels productes que en contenien intencionadament, per mitjà de l'*Ordre que modifica l'annex I del Reial Decret 1406/1989, de 10 de novembre*. No obstant això, la normativa permetia l'ús dels articles que contenien aquestes fibres, instal·lats o en servei abans de la seva entrada en vigor, fins que s'eliminessin els materials o al final de la seva vida útil.

David Bondia Garcia

En data 31 de març de 2006 s'aprova el Reial Decret 396/2006, pel qual s'estableixen les condicions mínimes de seguretat i salut aplicables als llocs de treball amb risc d'exposició a l'amiant, que estableix les mesures a adoptar pels treballadors i **entorn en les actuacions que impliquin risc per exposició a l'amiant.**

En l'àmbit autonòmic, l'any 2019, per Acord de Govern (GOV/149/2019, de 22 d'octubre), es crea la Comissió per a l'erradicació de l'amiant a Catalunya i per a l'impuls d'un Pla nacional per a l'erradicació de l'amiant. Es reconeix la problemàtica de salut pública i mediambiental relacionada amb l'amiant, més enllà de l'àmbit laboral, motiu pel qual la problemàtica requereix un tractament integral. A més a més, cal tenir en compte que **els materials han arribat o estan arribant al final de la seva vida útil (que no acaba exclusivament quan perd les característiques funcionals, sinó que també pot ser abans per l'alliberament de les fibres).**

El Govern català, l'any 2020, **va aprovar la Memòria preliminar sobre l'Avantprojecte de llei per a l'erradicació de l'amiant a Catalunya**, pendent de tramitació.

El 27 d'abril de 2021, en el marc de la Comissió mencionada abans, es va presentar l'*Informe "Posant les bases per a l'erradicació de l'amiant a Catalunya"*. I, més recentment, el 12 d'octubre, per Acord de Govern (GOV/156/2021) s'ha fet èmfasi en la necessitat d'una actuació sostinguda en el temps, transversal i multicompetencial per un període superior als deu anys.

El 31 de desembre de 2021 es va publicar al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC) la *Llei 2/2021, del 29 de desembre de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic (Llei d'acompanyament)*. L'article 83 introdueix nombroses modificacions del Decret Legislatiu 1/2020, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei d'Urbanisme de Catalunya (TRLUC). Entre altres, a l'article 108 s'afegeix l'apartat 4 bis que disposa que:

En les **construccions i les instal·lacions que estan fora d'ordenació o que tenen un volum disconforme també s'hi ha d'autoritzar les obres necessàries per a enretirar elements perillosos per a la salut pública i substituir-los per altres de condicions similars.** Amb relació a les construccions i instal·lacions fora d'ordenació, les obres que s'hi autoritzin no comporten augment del valor ni en el cas d'expropiació ni en el cas de reparcel·lació.

En conseqüència, tot i estar degudament reconegut i acreditat el greu problema de salut pública que significa l'amiant, i haver-se establert com a fita per a la seva eradicació l'any 2032, més enllà de les mesures de prevenció en l'àmbit laboral, **manca una regulació clara sobre l'obligació de retirada, amb independència de les mesures que, a nivell urbanístic, puguin ser d'aplicació per part de les administracions competents.**

2. L'amiant a Barcelona

En l'àmbit de la ciutat, el Plenari del Consell Municipal de l'Ajuntament, en sessió ordinària de **21 de juliol de 2017, va acordar una declaració institucional** que, en certa mesura, feia seva bona part del contingut de la Recomanació del Parlament Europeu de 2012. El consistori es comprometia, entre d'altres mesures, a:

- ✓ Presentar, durant aquell **mandat 2015-2019, un inventari de tots els equipaments, edificacions públiques municipals amb presència d'amiant o fibrociment**, sota el format d'un cens o mapa per a la localització i registre d'aquests indrets que permeti identificar i quantificar la seva presència, així

David Bondia Garcia

com realitzar una rigorosa auditoria i diagnosi de la situació a partir de la qual poder abordar la planificació i programació de les corresponents actuacions futures.

- ✓ Implementar un **programa calendaritzat i suficientment dotat econòmicament per a la progressiva retirada de l'amiant o fibrociment present a la ciutat**, prioritzant el començament de les actuacions als equipaments i edificis públics municipals, continuant per hospitals, centres de salut, escoles públiques i instituts d'ensenyament secundari, i finalitzant per la resta d'edificis públics, construccions, canalitzacions i dipòsits fins a arribar, en l'horitzó del 2032, a la seva desaparició completa.
- ✓ Potenciar i millorar la difusió de programes d'ajuts a les comunitats privades de propietaris d'habitatges, per **subvencionar una part del cost de la retirada d'aquest element i altres mesures relatives a la salut** (controls de persones que hagin manipulat fibrociment per raó de la seva ocupació, impuls de la investigació i recerca mèdica de les malalties vinculades, promoure a Barcelona l'organització de col·lectius i associacions de víctimes, campanyes informatives sobre els riscos per a la salut i seguretat en el lloc de treball i el reconeixement de les malalties que s'hi relacionen).

L'any 2018, la Sindicatura, amb motiu d'una resolució a la qual ens hem referit a l'inici del present informe, ja va recomanar a l'Ajuntament una actuació proactiva per l'elaboració del **cens d'edificis amb presència d'amiant a la ciutat**. **També es posava èmfasi en la necessitat d'iniciar el procés de desamiantat en el menor temps possible, així com donar prioritat a les escoles, hospitals, edificis i instal·lacions de concurrència pública.**

En resposta a les recomanacions, aquell mateix any, l'Ajuntament va informar sobre la dificultat que significava intervenir en un tema sense normativa estatal o autonòmica. Malgrat això, s'assumien algunes indicacions europees, com la detecció i registre d'amiant, o la formació de professionals. En aquest sentit, es van crear dos grups de treball per a la confecció d'un cens municipal, la confecció de procediments i protocols d'actuació i es va donar formació a tècnics municipals en matèria de fibrociment.

Així mateix, s'informava sobre el **procediment d'actuació a la ciutat**, en funció de l'estat de l'amiant degradat o no, fet que condicionava si calia fer un procés de desamiantat. La diagnosi sobre l'estat del material determinaria dos procediments:

- ✓ En cas de no estar degradat: seguiment i control.
- ✓ **En cas d'estar degradat, degut a l'emissió de fibres perjudicials per a la salut: procedir a la desamiantat, per un procés d'estabilització, d'encapsulament, de confinament o de retirada.**

Dos anys després, en el marc de la resolució corresponent a l'expedient 19Q000842, la Sindicatura va instar l'Ajuntament a **la confecció i publicació del cens d'edificis públics amb presència d'amiant** que el consistori s'havia compromès a fer el 2017 a la seva declaració institucional. **Com a punt de partida del procés de desamiantat, va demanar prioritzar les actuacions en les escoles, hospitals, edificis i instal·lacions de concurrència pública.**

El mes d'abril de 2021, l'Ajuntament va comunicar a la Sindicatura que estava **elaborant un informe** (previst per aquell estiu) **amb el primer mapa de les cobertes de la ciutat amb amiant** (públiques i privades). Aquelles eren àmbits importants a tenir identificats, pel seu impacte ambiental, per mitjà d'una primera anàlisi i una segona volta per inspecció interna.

D'altra banda, l'Ajuntament de Barcelona, per mitjà de la seva pàgina web¹, informa de diverses mesures que impulsa sobre aquesta matèria:

¹ < <https://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/amiant/mesures-ajuntament>>.

David Bondia Garcia

- ✓ **L'elaboració d'un cens d'amiant a la ciutat**, amb l'objectiu de millorar els procediments i les metodologies i poder fer un seguiment i controls més exhaustius.
- ✓ **En el cas d'equipaments i espais públics on es detecta amiant**, l'Ajuntament executa una inspecció periòdica i, per afavorir la informació, s'ha establert un grup de treball amb les administracions (entre les quals, hi ha l'Agència de salut Pública) i persones expertes en la gestió de l'anàlisi i gestió de l'impacte de l'amiant ambiental.
- ✓ **Existeix un protocol de comunicació amb el veïnat afectat i la relació amb la salut i la prevenció**. S'hi indica, entre altres informacions, que aquest material no presenta un risc per a la salut si es troba en bon estat i les fibres fortament unides.

La mateixa web també especifica com actuar si es troba amiant². En aquest punt, cal comunicar la situació a la propietat de l'immoble com a responsable de la seva conservació, manteniment, avaluació i substitució (segons s'escaigui) del material. Així mateix, serà determinant conèixer les condicions dels materials contenen amiant (MCA). És a dir, caldrà determinar si es troben en bones condicions i es poden mantenir temporalment, sempre que es realitzin revisions periòdiques; o bé si es troben en males condicions de conservació i hi ha deterioraments o trencaments que poden provocar el risc d'alliberació de fibres. En aquest segons supòsit, els elements s'hauran de substituir, segellar o retirar, segons correspongui, per una empresa inscrita en el Registre d'Empreses amb Risc d'Amiant (RERA).

Finalment, en relació a la problemàtica específica de la detecció d'amiant en entorns escolars, en el marc de la **Comissió de Drets Socials, Cultura i Esports de l'Ajuntament de Barcelona, data 16 de novembre de 2021** es va acordar:

Instar, mitjançant el Consorci d'Educació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona a portar a terme la retirada dels elements que puguin contenir fibrociment a tota la ciutat de Barcelona, el més aviat possible, elaborant un pla de desamiantat, on es prioritzi la retirada d'elements que puguin contenir fibrociment en els edificis i/o solars propers als 42 centres educatius afectats a la ciutat en aquestes moments per aquesta situació a la ciutat, donada la seva afectació a la salut i al dret superior dels infants i la comunitat educativa dels centres.

3.- La finca situada als carrers Roger, Fisas i Joan de Sada

Sobre la situació de la coberta de la finca situada al carrer Joan Sada, entre els carrers Roger i Fisas, el Districte de Sants-Montjuïc ha explicat que la primera informació de la que es disposa a l'entorn del carrer Juan de Sada fa referència als resultats de l'inventari de cobertes susceptibles de tenir materials d'amiant, efectuat a finals de l'any 2019.

La seva validació per fotografia aèria feta pel Departament d'Avaluació i Gestió Ambiental es troba en el plànol que es reproduïx al punt 2.1. de la part inicial d'aquest informe. Com s'ha dit, les dades permeten disposar d'informació abans d'intervenir en edificis existents per evitar la dispersió de les fibres d'amiant i disposar d'elements d'anàlisi, com l'estat de les cobertes.

Així mateix, de l'informe de la Direcció d'Energia i Qualitat Ambiental es desprèn que, **respecte obligar als privats a actuar, s'opta per detectar o diagnosticar amiant per requeriment**

---

² <https://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/amiant/com-actuar>.

David Bondia Garcia

municipal, motivat per disciplina urbanística i, en especial ser proactius en la mesura que les competències municipals ho permetin.

En aquest sentit, i tenint en compte els antecedents exposats, **lamentem que no hagi estat fins després de la reclamació de resposta feta per aquesta Sindicatura el 17 de gener de 2022 que el Districte de Sants-Montjuïc hagi efectuat una inspecció, que va tenir lloc el 20 de gener de 2022.**

La visita ha constatat el mal estat de la coberta de fibrociment del carrer de Juan de Sada i s'ha incoat expedient AUTORITAS al propietari de la finca, per manca de manteniment.

Cal recordar que la petició d'informació emesa des de la Sindicatura al mes de setembre incorporava la fotografia que figura a continuació, que permet visualitzar part de la coberta col·lapsada. Aquesta situació es manté en el moment de l'emissió de la present resolució.

També volem assenyalar que, a partir de la informació facilitada, **no es pot deduir si l'expedient administratiu iniciat preveu l'adopció de mesures cautelars per reduir els possibles riscos que l'estat de la coberta pugui comportar per a la salut de les persones que viuen i/o transiten habitualment per l'entorn d'aquesta finca.**

Cal tenir en compte que, a la cantonada oposada de la mateixa cruïlla de Joan de Sada amb al carrer Roger, **a poc espai de distància, es troba el CAP d'Atenció Primària Roger, l'Escola Bressol Municipal Els Gats i un nou Poliesportiu municipal.**

Aquesta parcel·la es troba inclosa en el Polígon d'actuació urbanística A de la Modificació del Pla General Metropolità (MPGM) al carrer Juan de Sada i el seu entorn, de data 28 de desembre de 2010. En data 10 de setembre de 2020 es va aprovar definitivament del Projecte de reparcel·lació, en la modalitat de compensació bàsica, que va formular la Junta de Compensació constituïda a l'efecte.

S'ha de recordar que, **malgrat aquesta finca es troba fora d'ordenació des de l'aprovació de la MPGM, la nova redacció de l'article 108.4 bis del Text Refós de la Llei d'Urbanisme permet autoritzar les obres necessàries per enretirar elements perillosos per a la salut pública i substituir-los per altres de condicions funcionals similars, en aquelles construccions que estan fora d'ordenació o que tenen un volum disconforme.**

David Bondia Garcia

4. Actuacions necessàries per garantir el dret a la salut i al medi ambient

Des del 2012, està prohibit l'ús de fibrociment, atenent el greu problema de salut que provoca l'amiant. Pel que fa al **fibrociment existent a la ciutat a hores d'ara**, és important tenir en compte que **segueix sent nociu**, tal com reconeixen les diferents administracions i institucions, en especial **per la degradació i/o trencament que produeix l'alliberament de les seves fibres**.

Diversos informes indiquen que aquest fet és el veritable responsable de la **patologia oncològica** detectada en persones que hi han tingut contacte. Convé recordar que l'afectació sobre la salut pot estar latent durant molts anys, fins a la mostra de simptomatologia.

Cal remarcar que correspon a l'Ajuntament fer efectiu el **dret de tothom a disposar d'un medi ambient adequat** per al seu desenvolupament i ha de contribuir, per mitjà d'accions en l'àmbit econòmic, cultural, social i urbanístic, a **promoure la salut** de totes les persones que habiten la ciutat, com recull els articles XVII i XVIII de la *Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat*.

En el present cas, si bé finalment l'administració ha iniciat un expedient de disciplina urbanística per manca de manteniment de la coberta de fibrociment, la Sindicatura de Greuges considera que **cal prioritzar i agilitzar la tramitació d'aquest expedient a fi que es retiri al més aviat possible la coberta, per l'afectació que té per a la salut pública, complint i garantint les mesures de seguretat i prevenció establertes**.

S'ha de tenir en compte que la informació facilitada per part de l'administració municipal en relació a obligar als privats a actuar indicava que es prioritzava detectar i diagnosticar l'amiant per requeriment motivat per disciplina urbanística. També s'afegia que, **en cas d'entorns vulnerables, es contemplava l'actuació subsidiària de l'administració, tot recordant la necessitat de regular com procedir davant d'aquesta problemàtica**.

Més enllà del cas concret, atenent la preocupació de salut pública derivada de la presència d'amiant a la ciutat i la importància de conèixer el seu estat a efectes de valorar el grau d'intervenció, la **Sindicatura de Greuges considera que l'Ajuntament ha de donar resposta al compromís adquirit mitjançant la declaració institucional del 21 de juliol de 2017, a fi que la ciutat disposi d'un inventari d'equipaments i edificacions públiques. Així mateix, ha de disposar d'un cens de cobertes i edificis amb presència d'amiant, diverses vegades anunciat pels responsables municipals, que permeti un calendari d'actuació**.

Així mateix, seria desitjable que, **quan l'Ajuntament constati un procés de degradació de l'amiant en finques i/o instal·lacions, els serveis municipals iniciïn sense dilació aquelles les accions i/o actuacions necessàries per protegir la salut de la ciutadania**.

Finalment, volem afegir que la regulació sobre l'amiant sols està prevista en l'àmbit de la prevenció dels riscos laborals de les persones que treballen directament amb aquest material i que ha desenvolupat la Generalitat de Catalunya. Ara bé, de les diferents informacions obtingudes, **no es desprèn que hi hagi cap mecanismes de col·laboració interadministrativa a fi de posar en comú dades sobre les intervencions en finques on s'hagi detectat la presència d'aquesta material**.

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la *Carta Municipal de Barcelona* i el *Reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona*, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, tot i que s'ha instat la incoació d'un expedient sancionador, **l'actuació de l'Ajuntament,**

David Bondia Garcia

en relació a la coberta de fibrociment ubicada al carrer de Joan Sada, no ha estat prou eficaç per garantir el dret al medi ambient i el dret a la salut de la ciutadania, especialment de les persones (infants, adolescents i adults) que fan vida al seu entorn.

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la següent decisió:

- **Recomanar al Districte de Sants-Montjuïc** que s'agilitzi la tramitació de l'expedient de disciplina urbanística de la finca del carrer Juan de Sada a fi que es procedeixi, al més aviat possible, a la retirada de la coberta de fibrociment en mal estat.
- **Advertir a la Gerència Adjunta de Medi Ambient i Serveis Urbans-Ecologia Urbana** que compleixi amb el compromís de publicar un inventari d'equipaments i edificacions públiques municipals amb presència d'amiant per planificar i programar les accions.
- **Advertir a la Gerència Adjunta de Medi Ambient i Serveis Urbans-Ecologia Urbana** la necessitat de donar a conèixer el mapa de cobertes (públiques i privades) d'amiant a la ciutat i dels edificis, per preveure i programar les accions necessàries per la seva eradicació de la ciutat.
- **Suggerir a la Gerència Adjunta de Medi Ambient i Serveis Urbans-Ecologia Urbana** que s'estableixin directrius de treball als Districtes a fi que es prioritzi la tramitació dels expedients de disciplina urbanística, vinculats amb problemes d'afectacions a la salut pública.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i, del seu contingut, s'informarà la persona interessada.